

Eduskunnan tarkastusvaliokunta

Toimitetaan sähköisesti: trv@eduskunta.fi

Verohallinnon lausunto koskien harmaan talouden torjunnan resursseja

Tarkastusvaliokunta on pyytänyt perehtymään viime vuoden mietintöön (TrVM 5/2019 vp) ja vastaamaan lausunnossa, mikä on tämänhetkinen resurssitilanne toimijoiden osalta ja minkälaisia muutoksia resursseihin on odotettavissa?

Harmaan talouden torjunta Verohallinnossa

Verohallinto torjuu harmaata taloutta monin tavoin, kuten tehokkaalla verotuksella, harmaan talouden valvonnalla, rikosasioiden hoitamisella ja tuomiosaatavien perinnällä. Lisäksi Verohallinto tekee laajaa yhteistyötä muiden viranomaisten ja sidosryhmien kanssa sekä tukee muita harmaata taloutta torjuvia viranomaisia.

Verohallinto julkaisee ja ylläpitää harmaan talouden ja talousrikollisuuden tilannekuvaa yhteistyössä keskeisten ministeriöiden ja viranomaisten kanssa, mikä omalta osaltaan tukee tietoperusteista johtamista. Verohallinnolla on keskeinen rooli uuden harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjuntaohjelman 2020–2023 täytäntöönpanossa. Verohallinnon Harmaan talouden selvitysyksikkö koordinoi valtakunnallista harmaan talouden ja talousrikollisuuden tilannekuvatoimintoa ja ylläpitää Harmaa talous & talousrikollisuus -sivustoa. Selvitysyksikkö julkaisee sivustolla useita ilmiöselvityksiä harmaan talouden eri osa-alueilta. Verohallinnon muut yksiköt tekevät sivustolle ilmiökuvauksia ja selvityksiä ja antavat ajantasaista tietoa valvontahankkeiden ja rikosasioiden etenemisestä.

Verohallinnolla on merkittävä rooli harmaan talouden torjunnassa. Vakavien veropetosten torjuntaan on erikoistunut henkilöstö, joka koostuu riskienhallinnan, rekisteröinnin, oma-aloitteisten verojen valvonnan ja verotarkastuksen osaajista. Valvonnassa pyritään reaaliaikaisuuteen, mm. kohdevalintaa jatkuvasti kehittämällä ja erilaisia työkaluja joustavasti käyttämällä.

Ennalta estävällä työllä pyritään kaventamaan harmaan talouden toimintamahdollisuuksia mahdollisimman varhaisessa vaiheessa jälkikäteisen valvonnan sijaan. Tästä on esimerkkinä kaupunkiyhteistyö yhdessä Kilpailu- ja Kuluttajaviraston kanssa.

Monipuolinen ja tiivis viranomaisyhteistyö sekä tietojenvaihdon kehittyminen yhdessä vertailutietojen laajan hyödyntämisen kanssa ovat avainasemassa. Monenlaiset rikokset, verorikokset mukaan lukien, ovat nivoutuneet toisiinsa. Moniviranomaisyhteistyössä tehdyt valvontatapahtumat ovat vaikuttavia ja näkyvät mediassa. Verohallinnon harmaan talouden torjunnassa tehdään myös jatkuvasti havaintoja erilaisista laiminlyönneistä ja väärinkäytöksistä koskien muiden viranomaisten valvottavia asioita ja annetaan näistä tietoja oma-aloitteisesti. Vaikuttavuus on siten laajaa.

Velvoitteidenhoitoselvityksillä tuetaan muiden viranomaisten tehtäviä. Palvelua käytetään 27:n eri viranomaistehtävän tukemiseen ja niiden määrä kasvaa tulevina vuosina. Tietojenvaihtoa koskevat lakimuutokset sekä digitaalisten rajapintojen lisääntyminen kasvattavat pyyntöjen määrää jo lähitulevaisuudessa.

Verohallinnolla on vahva asema viranomaistiedon koordinaatiotyöryhmässä, jossa edistetään viranomaisten välisen tietojenvaihdon käytänteitä, menetelmiä, saatavuutta ja hyödyntämistä

osana harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjuntaa. Verohallinnon harmaan talouden torjuntaan erikoistunut toiminto on mukana lukuisilla eri talousrikollisuuden vastaisilla viranomaisfoorumeilla sekä aktiivinen toimija kansainvälisesti, sekä pohjoismaisella, EU- että IOTA- ja OECD-tasolla.

Verohallinto johtaa tai osallistuu yli kymmeneen harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjunnan strategian ja toimenpideohjelman 2020–2023 hankkeeseen. Näitä ovat esimerkiksi hankkeet Verohallinnon tietojensaannin turvaamiseksi, telakoiden veronumerot, viestintäkonsepti työuraa lähestyville ja maahanmuuttajille, selvitys arvonlisäveroilmoitusten tietosisällön laajentamisesta ja transaktiopohjaisesta raportoinnista sekä hanke viranomaisten tietojenvaihtosäännöksiä kehittämiseksi.

Harmaan talouden resurssit Verohallinnossa

Harmaan talouden torjunnan vuosien 2020-2023 toimenpideohjelman osalta Verohallinnolle myönnettiin seuraaviin hankkeisiin yhteensä 5,1 M€:

- Yritystietojen julkisuuden lisääminen YTJ-järjestelmässä
- Työsuhteessa tehtävän työn ja yrittäjätyn rajapintaa koskeva selvitys
- Verotustietojen julkisuuslain laajentaminen koskemaan myös verotuksen päättymisen jälkeisiä muutoksia
- Viestintäkampanja työuraa lähestyville ja maahanmuuttajille
- Palautuspetosten torjunnan ja identiteettien väärinkäytösten estämisen valvontahanke
- Aggressiivisen verosuunnittelun tutkimustoiminnan käynnistäminen ja VHS-palvelun laajentaminen

Näiden hankkeiden ja tehtävien osalta resurssilisäykset näkyvät lähinnä vuosina 2021-2022.

Verohallinto tulee vuonna 2020 käyttämään harmaan talouden valvontaan / torjuntaan yhteensä noin 270 henkilötyövuotta, johon tarvitaan yhteensä noin 360 henkilön työpanos (lomat, muut poissaolot, koulutus, johtaminen yms. huomioiden):

• Harmaan talouden selvitysyksikkö	24 htv
• Verotarkastus	130 htv (tarkastuspäälliköt mukaan lukien)
• Veroriskienhallinta/kohdevalinta	8 htv
• Rakennusalan urakka- ja kulkulupatiedot	10 htv
• Veropakotehtävät	20 htv
• Kv. yritysverotuksen keskitetyt tehtävät	10 htv
• Muissa prosesseissa tehtävä valvonta	40 htv
• Harmaan talouden lisätyöt perinnässä	30 htv

Yhteenvedon tiedot ovat nettotyöaikaa lukuun ottamatta Harmaan talouden selvitysyksikön osuutta, jossa on esitetty koko yksikön resurssit (siis lomineen yms.).

Lisäksi resursseja käytetään mm. käännettyyn arvonlisäverotukseen, rakennusalan veronumeroihin sekä siirtohinnoittelun valvontaan.

Tällä hetkellä harmaan talouden torjuntaan kohdistuvien tehtävien henkilöstömenotmenot ovat noin 25 milj. euroa ja lisäksi menoja aiheuttavat tietojärjestelmien ylläpitomenot. Esimerkiksi Velvoitteidenhoitoselvityspalvelun kehitystehtävät ja uusien rajapintojen rakentaminen uusille viranomaisasiakkaille.

Verohallinnon tavoitteena on säilyttää vähintään nykytason resurssit harmaan talouden torjunnassa tulevana vuosina asian yhteiskunnallisen merkittävyyden takia.

Viranomaisten resurssiseurantamalli

Verohallinto pitää kannatettavina moniviranomaisyhteistyömallien jatkokehittämisen osana harmaan talouden toimenpideohjelmaa sekä myös resurssien seurantaan liittyvien mallien käyttöönottamista. Yksi keskeisimmistä hankkeista moniviranomaisyhteistyön kehittämiseksi ja viranomaisten toimintaedellytysten turvaamiseksi on harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjuntaan kohdennettujen henkilötyövuosiresurssien seurantajärjestelmän rakentaminen. Eduskunta on kohdentanut resursseja eri viranomaisille edellä mainittua tehtävää varten ja edellyttää viranomaisilta toimia harmaata taloutta ja talousrikollisuutta vastaan. Hankkeessa toteutetaan yhteinen resurssiseuranta, jolla parannetaan raportointivelvollisuutta eduskunnan suuntaan. Valmisteilla olevan resurssiseurannan tulisi koskea keskeisten torjuntaviranomaisten resursseja sen takia, että koko torjuntaketjun resurssit olisivat selvästi ja kohdennetusti tiedossa.

Pääjohtaja Markku Heikura

Verohallinnon controller Keijo Vehmas

Seuraavat dokumentit on allekirjoitettu tiistai 20. lokakuuta 2020

Lausunto eduskunnan
tarkastusvaliokunnalle harmaan talouden
torjunnan resursseista.docx

(19056 byte)

SHA-512: 58a5e1ba6b7647a298a51dd5f171c597afa0c
5b0b1591b19c932a5fd7536652637e864252ca33573811
afee8bb78a850681b2d4ecdb81ef6ccd7e8963492e4e8

Dokumentit on allekirjoitettu seuraavien toimesta

20.10.2020 11.26.30 (CET)

Heikura Markku

markku.heikura@vero.fi
46.30.132.171
Allekirjoitettu pika-allekirjoituksella

20.10.2020 7.44.38 (CET)

Vehmas Keijo

keijo.vehmas@vero.fi
46.30.132.171
Allekirjoitettu pika-allekirjoituksella

Tämä dokumentti on allekirjoitettu Assently-palvelulla. Sähköisesti tunnistetun allekirjoituksen katsotaan olevan sähköisesti varmennettu. Suomen laki vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä allekirjoituksista 1/9/2009 määrittää, että sähköinen allekirjoitus on yhtä pätevä kuin perinteinen fyysinen allekirjoitus.

Assently AB, Org Nr 556828-8442

Assently AB | Hölländargatan 20, 111 60 Tukholma Tämän asiakirjan eheys voidaan todentaa osoitteessa <https://esign.posti.com/case/verify>

Lausunto eduskunnan tarkastusvaliokunnalle harmaan talouden torjunnan resursseista / a7c338c7-f027-4dee-a1df-f6be593af349SHA512:

58a5e1ba6b7647a298a51dd5f171c597afa0c5b0b1591b19c932a5fd7536652637e864252ca33573811afee8bb78a850681b2d4ecdb81ef6ccd7e8963492e4e8